

MAT-IN1105

Obligatorisk oppgave 7 av 7

Innleveringsfrist

Torsdag 7. november 2019, klokken 14:30 i Devilry (devilry.ifi.uio.no).

Instruksjoner

Du velger selv om du skriver besvarelsen for hånd og scanner besvarelsen eller om du skriver løsningen direkte inn på datamaskin (for eksempel ved bruk av $\text{\LaTeX}$). Besvarelsen skal leveres som én PDF-fil. Scannede ark må være godt lesbare. Besvarelsen skal inneholde navn, emne og oblignummer.

Det forventes at man har en klar og ryddig besvarelse med tydelige begrunnelser. Husk å inkludere alle relevante plott og figurer. Samarbeid og alle slags hjelpemidler er tillatt, men den innleverte besvarelsen skal være skrevet av deg og reflektere din forståelse av stoffet. Er vi i tvil om du virkelig har forstått det du har levert inn, kan vi be deg om en muntlig redegjørelse.

I oppgaver der du blir bedt om å programmere må du legge ved programkoden og levere den sammen med resten av besvarelsen. Det er viktig at programkoden du leverer inneholder et kjøreeksempel, slik at det er lett å se hvilket resultat programmet gir.

Søknad om utsettelse av innleveringsfrist

Hvis du blir syk eller av andre grunner trenger å søke om utsettelse av innleveringsfristen, må du ta kontakt med studieadministrasjonen ved Matematisk institutt (e-post: studieinfo@math.uio.no) i god tid før innleveringsfristen.

For å få adgang til avsluttende eksamen i dette emnet, må du samle de påkrevde 28 poengene i ett og samme semester. Det er mulig å oppnå til sammen 20 poeng på denne obligatoriske oppgaven. I hver deloppgave står det hvor mange poeng den kan gi.

For fullstendige retningslinjer for innlevering av obligatoriske oppgaver, se her:

www.uio.no/studier/admin/obligatoriske-aktiviteter/mn-math-oblig.html

LYKKE TIL!

Det er viktig at du skriver slik at det er lett for andre å forstå hva du mener og forklarer hvorfor du mener resultatene av kjøring, plott og lignende er rimelige eller urimelige. Pass spesielt på at svarene på oppgavene kommer i kronologisk rekkefølge, det gjør det mye enklere for den som skal rette å finne fram i besvarelsen.

Oppgaver

Oppgave 1. Ved hjelp av en GPS har vi målt farten v til et objekt som beveger seg. Målingene er gjort ved $N + 1$ tidspunkter $(t_i)_{i=0}^N$ slik at resultatet er en følge av tall-par $(t_i, v_i)_{i=0}^N$ der v_i angir farten ved tidspunktet t_i .

- (3 poeng) Gi en algoritme for å beregne en tilnærming til objektets akselerasjon $a(t) = v'(t)$ ut fra de beregnede verdiene (t_i, v_i) av farten.
- (3 poeng) Gi en algoritme for å beregne en tilnærming til objektets avstand $s(t)$ fra startpunktet ut fra de beregnede verdiene når $v(t) = s'(t)$ og $s(t_0) = 0$.
- (3 poeng) Fila

<http://www.uio.no/studier/emner/matnat/math/MAT-INF1100/h19/obliger/running.txt>

er en logfil fra en løpetur, der vi på hver linje finner kommaseparerte tid/fart-verdier. Du har lært at du kan lese inn verdiene fra denne fila i to vektorer $\mathbf{t}$ og $\mathbf{v}$ ved hjelp av følgende kode:

```
1 t = []
2 v = []
3 infile = open('running.txt', 'r')
4 for line in infile:
5     tnext, vnext = line.strip().split(',')
6     t.append(float(tnext))
7     v.append(float(vnext))
8 infile.close()
```

Last ned fila `running.txt` og kjør denne koden, og bruk algoritmene fra a) og b) til å lage to plott: Ett der du plotter objektets akselerasjon mot tid, og ett der du plotter objektets avstand fra startpunktet mot tid.

Hvor lang var løpeturen?

Oppgave 2. Vi har differensialligningen

$$x' = x(2 - x), \quad x(0) = 1. \quad (1)$$

- a) (3 poeng) Finn løsningen $x(t)$ av differensialligningen analytisk. (Hint: Ligningen er separabel.)
- b) (3 poeng) Løs ligningen numerisk på intervallet $[0, 3]$ ved å ta 6 steg med Eulers metode (med kalkulator eller datamaskin). Plott den numeriske løsningen sammen med den eksakte løsningen (for hånd eller ved hjelp av datamaskin).
- c) (3 poeng) Gjenta (b), men bruk Eulers midtpunktmetode istedenfor Euler's metode. Plott den numeriske løsningen du nå får sammen med løsningene du plottet i (b).
- d) (2 poeng) Forklar hvorfor løsningen $x(t)$ alltid vil være begrenset av $1 \leq x(t) \leq 2$ for $t \geq 0$. Gjelder den samme begrensningen for Eulers metode, uansett hvor mange tidssteg du tar? Begrunn svaret ditt.